

Positionering Wijkloophuizen Kerk en Samenleving

6 mei 2021

Toelichting

Deze positioneringsnotitie is opgesteld als onderdeel van het Verbeterplan Kerk en Samenleving. Na uitgebreid overleg is het plan in 2020 vastgesteld met de intentie de taak en opdracht van Kerk en Samenleving, zoals deze vorm en inhoud krijgt in de vier wijkloophuizen te versterken. Het Verbeterplan omvat een achttal onderwerpen, waarvan deze positioneringsnotitie een belangrijk vertrekpunt vormt.

Kerk en Samenleving als organisatie

De Wijkloophuizen vormen de zichtbare taakinvulling van de stichting Kerk en Samenleving. Zoals verwoord in de statuten (artikel 3) heeft de stichting tot doel “het verrichten van dienstverlenende en adviserende activiteiten op diaconaal, pastoraal en sociaal-maatschappelijk terrein in de Zeister Samenleving”. Het artikel omschrijft vervolgens hoe en op welke wijze hulp geboden wordt. Daarnaast blijkt de gerichtheid naar de samenleving ook de notie dat Kerk en Samenleving voortdurend kennisneemt van de ontwikkelingen in de samenleving en dit toetsen in haar beleid.

Met name deze vermelde maatschappijgerichtheid, kennisname van ontwikkelingen en dientengevolge (her)overweging van beleid en activiteiten, schetst het uitgangspunt voor deze notitie.

Dit laat onverlet dat het gesprek met de kerken, die de ‘founding fathers’ van de organisatie vormen, noodzakelijk blijft. Dit gesprek tussen kerken en de stichting Kerk en Samenleving is noodzakelijk om elkaar te blijven ‘kennen’ en ‘herkennen’ bij de uitvoering van deze maatschappijgerichte taken.

Wijkloophuizen: Naast waardering ook herkenning ?

De taakinvulling - als realisatie van de doelstellingen - vindt plaats in de vier Wijkloophuizen. Vanuit de eigen visie zijn deze inloophuizen in de wijk uniek en wordt de positie als vanzelfsprekend ervaren. De begrippen ‘huiskamer van de wijk’, laagdrempelig, eenzaamheid bestrijden, dienstverlening en activeren worden binnen de eigen kring als vanzelfsprekend en uniek ervaren. Het is echter de vraag of de Wijkloophuizen vanuit breed maatschappelijk – Zeister – perspectief ook op dezelfde wijze herkend en gewaardeerd worden. De herkenning blijkt in ieder geval niet uit de positionering van Kerk en Samenleving op de Sociale kaart van de gemeente Zeist (in 3 rubrieken: Vrije tijd, Ouderenzorg en Sociale contacten).

De voorwaarde van een juiste herkenning als organisatie bestaat in de eerste plaats in creëren van duidelijkheid over de eigen positie in het sociale domein, t.w.: Welke diensten bieden we aan, voor welke doelgroepen is het aanbod en wat maakt dit aanbod zo bijzonder (niet alleen ‘wat’, maar ook ‘hoe’. Met steeds de vraag hoe onderscheidend zijn de Wijkloophuizen daarin) ?

Daarnaast betreft positionering niet alleen de eigen organisatie, maar ook de positie in relatie tot andere aanbieders in het sociale domein. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de mate waarin deze organisaties vergelijkbaar, c.q. onderscheidend zijn t.o.v. de wijkloophuizen. (zie schema 2).

Positionering betreft: ‘Wat’ bieden we aan, aan ‘Wie’ bieden we het aan, ‘Hoe’ bieden we aan.

Ons aanbod (wat)

De Sociale kaart van Zeist vermeldt dat het aanbod van Kerk en Samenleving te vinden is in de rubrieken: Vrije tijd en dagbesteding, Ouderenzorg en Sociale contacten.

De plaatsing in de rubriek 'Ouderenzorg' is niet terecht, hoewel wel veel ouderen zich melden bij de wijkinloophuizen. 'Vrije tijd en dagbesteding' en 'Sociale contacten' zijn wel passende rubrieken voor het aanbod van Kerk en Samenleving.

De ordening nodigt ook uit stil te staan bij de omschrijving van het aanbod in de wijkinloophuizen. Als 'huiskamer van de wijk' wordt een laagdrempelige gelegenheid geboden aan bezoekers voor inloop, een kop koffie een praatje en het stellen van vragen. Daarnaast worden ook vier activiteiten aangeboden, t.w.: 'Samen eten' (soep, maaltijden), 'samen leren' (taal, computer, huiswerk), 'samen maken' (naailes, crea-groep) en 'samen doen' (wandelen, fietsen, bingo). Dit aanbod is te beschouwen als een vorm van begeleide dagbesteding met het doel andere mensen te ontmoeten, het sociale netwerk te vergroten en mensen, i.c. bezoekers van de wijkinloophuizen meer zelfvertrouwen te geven. Het gevoel geven van betekenis te zijn en gekend te worden. Hoe effectief dit aanbod is blijkt uit de doorgroei die veel bezoekers maken: Van bezoeker naar vrijwilliger die zich inzet om diverse of specifieke taken wil/kan doen.

Naast reeds omschreven aanbod, verzorgt Kerk en Samenleving in de vier inloophuizen ook dienstverlening voor andere organisaties in het sociale domein, t.w. beoordelingen en herbeoordelingen voor de Voedselbank en voor Stichting Leerkansen Zeist.

Belangrijk is ook het indirecte aanbod, t.w. doorverwijzing en zo nodig begeleiding naar instanties.

Zie onderstaand schema: Positionering inzake Aanbod

Ontmoeting: <ul style="list-style-type: none"> Inloop ITM 					
Samen eten <ul style="list-style-type: none"> Ontbijt Lunch/ Samen Soepen maaltijd 					
Samen Leren <ul style="list-style-type: none"> taalles computer huiswerk muziek naailes 					
Samen doen <ul style="list-style-type: none"> ommetje spelletje bingo 					
Samen maken <ul style="list-style-type: none"> Crea workshops 					
Hulp en Advies <ul style="list-style-type: none"> Voedselbank Leerkansen Advies Verwijzing 					
	Buurthuis WSP	GGZ, Kwintes	Missionair WIH	Leger des Heils	WIH K&S

Onze doelgroepen (wie)

Het beschrijven van 'doelgroepen' is een delicate zaak. Hier rijzen onmiddellijk de vragen richten de wijkinloophuizen zich op specifieke – denominatieve – doelgroepen en selecteren groepen zich ongemerkt uit door aanbod, activiteiten en werkwijze ?

Alle betrokkenen bij de wijkinloophuizen – subsidiënten, bestuur, coördinatoren en vrijwilligers – stellen nadrukkelijk dat iedereen welkom is, ongeacht geloofsovertuiging, gezindheid achtergrond of herkomst. Niemand wordt geweigerd. Dit uitgangspunt – zelfs een credo – laat onverlet dat er een ongemerkte doelgroep gerichtheid is ontstaan. Verduidelijking van het begrip 'doelgroep', maakt niet dat bezoekers en vrijwilligers er buiten vallen (uitgesloten worden). In tegendeel inzicht en kennis van de sociaal/economisch/culturele achtergrond maakt ook dat het effect van het aanbod herkend wordt en dat de vorm en ontwikkeling van de activiteiten betere gerichtheid (focus) krijgen.

De ordening van doelgroepen volgens de Sociale Kaart van de gemeente Zeist is beperkt bruikbaar waar het de duiding van doelgroepen betreft die m.n. gebruik maken van de faciliteiten van de wijkinloophuizen. De Sociale Kaart ordent doelgroepen veelal vanuit het aspect lichamelijke en/of geestelijke beperking. (een voorbeeld: Kwintes staat bij twee doelgroepen, t.w. 'mensen met psychische problemen' en 'mensen met 'autistische stoornis').

Een ordening van doelgroepen die voor de wijkinloophuizen beter bruikbaar is, om de positionering te verhelderen, is een indeling die in Rotterdam gehanteerd wordt om het wijkwerk richting te geven. (zie 'Maastad aan de monitor' van prof. dr. G. Engbersen).

Wellicht ten overvloede: Elke ordening kent eigen lokale variaties en zijn nooit bedoeld om de 'open armen' van de wijkinloophuizen van Kerk en Samenleving beperkend te maken. Echter een herkenbare ordening vergroot het bewust worden van de eigen positie.

De ordening volgens het Rotterdams model hanteert een drietal aspecten (economisch, sociaal en cultureel) die in het kader van deze positioneringsnotitie buiten beschouwing blijven. De ordening kent de volgende sociale groepen met scores op economisch, sociaal en cultureel gebied:

Sociale Groep	Economisch	Sociaal	Cultureel
Gevestigde bovenlaag	++++	+++	+++
Hogere middenlaag	+++	+++	+++
Stabiele middengroepen	++	++	+
Contactarme middengroepen	++	-	+
Opkomende middengroepen	+	++	++
Verbonden lagere groepen	+/-	++	+/-
Broze lagere groepen	+/-	+	-
Precariaat (kwetsbaren)	-	--	--

Hoewel elke ordening onmiddellijk discussie en de wens tot een andere ordening oproept, is deze ordening bruikbaar voor de bewustwording van de maatschappelijke 'laag/lagen' waaruit veel bezoekers en een aantal vrijwilligers van de wijkinloophuizen komen.

Door deze sociale ordening in relatie te zetten met de wijkvoorzieningen is op globale wijze aan te geven welke sociale groepen zich aangetrokken weten tot de wijkinloophuizen. Ook wordt duidelijk waar de inloophuizen zich niet op richten (of voor welke doelgroep niet aantrekkelijk zijn).

Onze benadering (hoe)

Welke benadering kiezen de wijkinloophuizen? Hoe onderscheiden de wijkinloophuizen zich van andere hulpinstanties? Waarom zijn we niet hetzelfde als een Wijkservicepunt (WSP) of Buurthuis, wat is het verschil met een zorgcentrum voor geestelijke of lichamelijke beperkingen (Kwintes)?

Het grote verschil met een Wijkservicepunt of buurthuis is dat daar mensen uit de wijk komen die voor zichzelf op kunnen komen, die (digitaal) geletterd zijn, die hun vraag duidelijk kunnen verwoorden. Ook komen er mensen voor vrijetijdsbesteding, een potje bridgen, een hobby of dansen e.d. Vaak ook mensen die competitief zijn, hun woordje klaar hebben. De dienstverlening is daar op ingericht. Het loket is efficiënt, er is een beperkte tijd voor iedereen ('berekende tijd'), daarna is weer de volgende cliënt/bezoeker aan de beurt. Ruimten voor sport en spel kunnen gehuurd worden en mensen zijn zelf verantwoordelijk voor de organisatie.

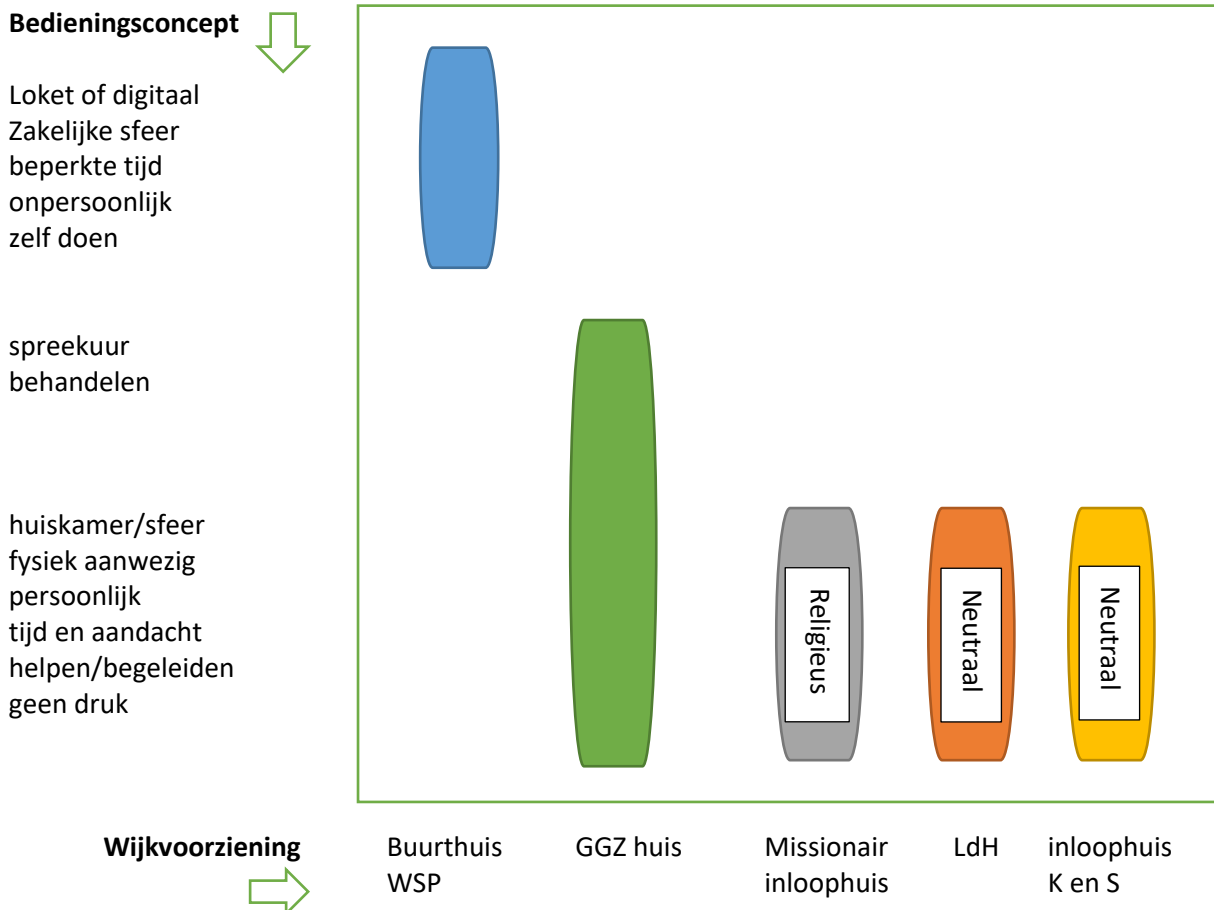
In het zorgcentrum is er een spreekuur, behandeling gaat op afspraak en duurt een vooraf afgesproken tijd.

Het kenmerk van de wijkinloophuizen is dat coördinatoren tijd voor mensen nemen, een persoonlijke benadering. Presentie is het kernbegrip. Er wordt geen druk gelegd op de bezoekers. De bezoekers verwachten dat ook niet van andere bezoekers. Coördinatoren en vrijwilligers leggen uit en betrekken bezoekers die minder zelfredzaam zijn bij activiteiten. De kernbegrippen zijn:

- ieder in zijn of haar waarde laten;
- werken aan hun zelfvertrouwen;

- proberen contacten te leggen;
- verbinding te creëren;
- het sociale netwerk van bezoekers te vergroten;
- uitdagen tot groei (indien mogelijk).

De eigen benaderingswijze van de vier wijkinloophuizen te midden van het aanbod door andere organisaties in het sociale domein, is samengevat in onderstaand schema.

Positie met toekomst

Positiebepaling van de wijkinloophuizen is meer dan een zorgvuldige beschrijving van de huidige situatie. Positiebepaling geeft bovenal de gewenste, richting aan waarin de wijkinloophuizen zich ontwikkelen om in de veranderende Zeister samenleving de hun missie, kunnen blijven vervullen.

De kern van de toekomstgerichte positionering vindt plaats vanuit de –bekende- vaste waarden. Nieuwe accenten worden toegevoegd.

1. Ontmoeten

- Iedereen is welkom, ongeacht (geloofs)overtuiging, gezindheid, achtergrond of herkomst;
- Niemand wordt geweigerd;
- Een wijkinloophuis is de ‘huiskamer van de wijk’. Dus de bezoeker kan erg gewoon ‘zijn’, zonder te moeten handelen, of daarop aangesproken te worden;
- Eenzaamheid bestrijding bijvoorbeeld door de bekende vormen zoals huisbezoek, telefonische contacten en buurtcirkels.
Maar ook door eigentijdse vormen als app-groepen en vormen van gebruik sociale media;

2. Samen doen, maken en eten

- Het wijkinloophuis blijft ook in de toekomst impulsen bieden om bezoekers uit te dagen tot sociale activiteiten (c.q. socialisering). Naast het nu bekende 'ommetje' en de fietstochten, kunnen daar ook reeds genoemde – nieuwe – digitale vormen aan toegevoegd worden. Ook de bekende vormen van 'meedoen en ontmoeten' zoals lunches, maaltijden, creatieve activiteiten, zullen uitgebreid worden met op dienstverlening gerichte activiteiten (bijv. bezorgen van boodschappen. Met name nu ook jongeren uit de voormalige organisatie NGS hun bijdragen leveren).

3. Samen leren

Opvoeding- en Leerondersteuning wordt reeds – zij het niet continu – aangeboden. Hoewel Zeist een groot aantal organisaties kent die deze dienstverlening aanbiedt, blijkt de kleinschaligheid, de anonimiteit en de geborgenheid van het wijkinloophuis dusdanig belangrijk, dat dit aanbod verder ontwikkeld zal worden. Verdere invulling zal in 2022 plaatsvinden.

4. Hulp, Advies en Verwijzing

- De hulpvraag – zonder 'tijd-calculatie' bij de beantwoording – kan door elke bezoeker gesteld worden. Nadrukkelijker dan voorheen zal hier de samenwerking met andere organisaties gezocht worden.
- Aan de advies/beoordelingsfunctie t.b.v. Voedselbank en Stichting Leerkansen Zeist kunnen beoordelingstaken voor andere organisaties toegevoegd worden. Uniformering van beoordelings- en/of toewijzingscriteria is hierbij wel een voorwaarde.
- Doorverwijzing in geval van hulpvragen. Veelal is specifieke deskundigheid bij andere organisaties te vinden. Goede samenwerking met andere organisaties in het sociale domein is hierbij een vereiste. In samenwerking met bestuur zullen coördinatoren het bestaande netwerk versterken.

5. Beleid t.b.v. vrijwilligers (en stagiairs).

In de vier wijkinloophuizen zijn ruim 180 vrijwilligers actief (1-1-2021). De diversiteit in vaardigheden en capaciteiten is groot. Voor elke vrijwilliger geldt dat de bijdrage essentieel is voor het wijkinloophuis. Elk wijkinloophuis kent naast vrijwilligers die zich direct als zodanig melden, ook vrijwilligers die aanvankelijk als 'bezoeker' binnen kwamen. Het is bewust beleid deze bezoekers met een 'groei-potentie' meer in hun kracht te zetten door ze taken binnen het inloophuis te geven en zo de mogelijkheid te bieden zich te ontwikkelen.

Voor beide categorieën geldt dat naast waardering en begeleiding ook ontwikkelingsmogelijkheden geboden worden. De ontwikkelingsmogelijkheden kunnen zich richten op het betreffende wijkinloophuis en op meerdere wijkinloophuizen. De intentie van het bestuur is om vrijwilligers met (potentiële) leidinggevende kwaliteiten opleidingsfaciliteiten aan te bieden. Ten einde dit nieuwe beleidsaspect mogelijk te maken zal aanvullende financiering gezocht worden. Onderdeel van dit beleidsaspect is ook een gestructureerd beleid om mbo- en hbo-stagiairs te begeleiden.

Het te formuleren vrijwilligersbeleid van de Stichting Kerk en Samenleving zal bijdragen aan versterking van de eigen organisatie. Ook wordt een bijdragen geleverd aan een breder, maatschappelijk doel: het versterken van de dienstverleningscapaciteit door vrijwilligers in het sociale domein van de gemeente Zeist.

Ten slotte.

De vier wijkinloophuizen kennen een eigen dynamiek, passend bij de 'eigen' wijk. Deze eigenheid biedt ook ruimte voor de wijkinloophuizen (lees: coördinatoren) om binnen de gezamenlijkheid eigen accenten te leggen en 'mee te bewegen' met de behoeften van de wijk. Deze eigenheid biedt ook mogelijkheden om nieuwe diensten aan te bieden en specifieke samenwerking met andere – in de wijk – actieve organisaties aan te gaan.